

Съобщение за пресата

Люксембург, 24 септември 2020 г.

Одиторите разгледаха как действията на ЕС в отговор на кризите от 2008—2012 г. са допринесли за повишаване на устойчивостта на финансовия сектор

Въздействието на пандемията от COVID-19 е много по-голямо от това на финансовата криза и кризата с държавния дълг от 2008—2012 г., като отражението върху икономическия живот още не е отшумяло. За да се извърши „умно възстановяване“, всички ние трябва да се поучим от предишната криза и да не забравяме установените слабости. Европейската сметна палата (ЕСП) публикува днес своя нов преглед, в който се обобщават тенденциите в икономическата и финансовата архитектура на ЕС през изминалото десетилетие и се насочва вниманието към съществуващите предизвикателства, потенциалните рискове и пропуските в политиките.

Световната финансова криза от периода 2008—2012 г. и последвалите я икономическа криза и криза с държавния дълг в еврозоната се отразиха дълготрайно върху растежа и фискалната стабилност в ЕС. Последниците от тях бяха подсилени и от слабостите във финансовата система на ЕС и неподходящите инструменти на политиката, мониторинг и регулаторна среда, както и от незавършената институционална структура на еврозоната. Пандемията от COVID-19 понастоящем поставя на изпитание устойчивостта на икономическата и финансовата архитектура на ЕС, от гледна точка както на силата на икономическото въздействие, така и на мащаба на предприетите от публичните власти действия.

„Ние считаме, че едно десетилетие след глобалната финансова криза е важно да се направи преглед на действията, предприети от ЕС в отговор на кризата,“ заяви Ивана Малетич, членът на ЕСП, който отговаря за прегледа. „Икономическият трус поради COVID-19 е далеч по-силен отколкото този през 2008 г., но ние можем да

Настоящото съобщение за пресата има за цел да представи основните послания на прегледа, изготвен от Европейската сметна палата. Пълният текст на документа е публикуван на eca.europa.eu.

Пресслужба на ЕСП

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

Ел. поща: press@eca.europa.eu

[@EUAuditors](https://twitter.com/EUAuditors)

[eca.europa.eu](https://www.eca.europa.eu)

реагираме по-добре на днешните предизвикателства, ако вземем предвид поуките от миналото.“

В настоящия преглед, в който са използвани информация от предишни одити и анализи от други организации на ЕС и международни организации, одиторите отбелязват, че инструментариумът на ЕС за прилагане при финансови кризи се е подобрил през последните години. ЕС е създал надзорни органи на равнище ЕС във финансовия сектор, затегнати са банковата регулация и надзор и е създадена рамка за организирано банково реструктуриране. Тези мерки са спомогнали за отстраняването на някои слабости, съществували в областта на банковия надзор и реструктурирането на банките през 2009 г. В процес на създаване са и банковият съюз и съюзът на капиталовите пазари. Одиторите обаче посочват също, че все още съществуват следните предизвикателства:

- ниска рентабилност и малки възможности за реструктуриране на банките, високи (въпреки тенденцията на спад) равнища на необслужваните кредити в определени държави членки и фрагментираност на националното право в областта на несъстоятелността за банките;
- потенциално по-високорискова финансова система вследствие на загубите от кредити, в зависимост от продължителността и интензитета на рецесията, причинена от кризата поради COVID-19;
- въпреки положените значителни усилия за стандартизиране на надзора във всички държави членки, противоречащите си национални интереси и интереси на ЕС все още не се разрешават ефикасно и регулаторният арбитраж продължава да представлява проблем, както се посочва в предишни одитни доклади на ЕСП, насочени по-конкретно към надзорните органи на ЕС (ЕБО, ЕОЗППО и ЕОЦКП);
- инструментите на ЕС за разкриване на системни финансови рискове до момента се прилагат предимно в банковия сектор, а макропруденциалната рамка за сектора на застраховането, пенсионното осигуряване и небанковите финансови посредници още не е добре развита и е в процес на обсъждане на равнище ЕС.

Одиторите посочват още, че ако ЕС иска да изпълни амбициозните си цели, свързани със защитата, надзора и укрепването на финансовия си сектор, той следва да отдели необходимите ресурси за бюджет и персонал, както и че е необходимо съюзът на капиталовите пазари и банковият съюз да бъдат завършени.

Преди кризата от 2008 г. в определени държави членки мониторингът и контролът на публичните финанси бяха слаби, фискалните буфери — ниски, а икономическите политики — недостатъчно координирани на равнище ЕС. Направени са аналогии със ситуацията през 2020 г., като се има предвид настоящият риск от увеличаване на икономическите различия между държавите членки и кризата поради COVID-19, която доведе до рязко нарастване на фискалните дефицити и публичния дълг, в резултат на оказания от нея сериозен натиск по отношение на държавните разходи и приходи. Одиторите твърдят, че високото равнище на дълга в периода отпреди пандемията в дадена държава членка увеличава нейната уязвимост и е важен критерий за

капацитета ѝ да прилага определени политики, да подпомага предприятията и да осигурява общо социално подпомагане.

Мерките с цел преодоляване на последиците от кризата поради COVID-19 върху финансовото състояние и икономиките в ЕС водят до предприемането на нови институционални и политически действия. Както се посочва в предишни наши одитни доклади относно координацията на фискалната политика в ЕС, икономическото управление на равнище ЕС става все по-сложно, а налагането на правилата — все по-трудно, при което се изискват висока степен на преценка и експертно мнение от страна на Комисията и Съвета, както и много повече усилия от страна на държавите членки за извършване на препоръчаните от ЕС реформи.

Бележка към редакторите:

Комисията прогнозира, че през 2020 г. БВП на Европейския съюз ще спадне със 7,4 % (7,7 % за еврозоната), което е повече, отколкото стойността му за която и да е година от периода на кризата през 2008—2012 г. ЕС дава възможност за временно освобождаване от правилата за държавната помощ и активира общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж, за да могат държавите членки да приложат незабавно политики за подкрепа на предприятията и фискални политики. Освен това ЕС е създал нови бюджетни инструменти в подкрепа на възстановяването на държавите членки и за защита на вътрешния пазар и стабилността на еврото. Те включват инструмента Next GenerationEU на стойност 750 млрд. евро и неговия централен елемент, новия Механизъм за възстановяване и устойчивост, наред с три предпазни мрежи на обща стойност 540 млрд. евро.

Прегледът на ЕСП *„Какви реформи предприе ЕС в отговор на поуките от финансовата и дълговата криза в държавите членки в периода 2008—2012 г.“* е публикуван на 23 официални езика на ЕС на нейния уебсайт (eca.europa.eu). Прегледът не представлява одит; той представя фактите, свързани с конкретен въпрос. Настоящият преглед представя информация относно първоначалните действия на ЕС в отговор на кризата поради COVID-19 и допълва предишни одити на ЕСП, свързани с пандемията, в това число становищата във връзка с [Регламента за общоприложимите разпоредби \(POP\)](#), [Инициативата REACT-EU](#), [Фонда за справедлив преход](#), както и [Механизма за възстановяване и устойчивост](#). Предстои да бъдат публикувани и два прегледа на ЕСП относно приноса на ЕС към действията в отговор на политиката във връзка с COVID-19 в областта на общественото здраве и икономическия сектор. [Тук](#) можете да откриете информация за мерките, предприети от ЕСП в отговор на пандемията.

Лице за контакт в пресслужбата: Клаудия Спити — claudia.spiti@eca.europa.eu — Моб.: (+352) 691553547